

En «krigsforbryters» erindringer

«Var bombingen av tyske byer nødvendig?»

Av Ivar Johansen
NTB

«Vi som deltok i luftbombingen av tyske byer under den annen verdenskrig var med på noe som i det minste måtte kalles en krigsforbrytelse.»

Slik betegner general Johan Christie sin krigsinnsats som major i britisk Bomber Command og deltaker i nærmere 50 tokter over tyske byer. Det skjer i hans krigserindringer som i disse dager gis ut på Cappelen Forlag. Det er en bok som på mange måter skiller seg fra de fleste andre erindringsbøker fra krigen, først og fremst ved sine selvkritiske betraktninger, men også ved evnen til å vurdere realistisk og til å ta inn over seg krigens lidelser og redsler hos både venn og fiende.

«Fredsgeneralen»

General Christie har i de senere år stillet seg meget kritisk til bruken av atomvåpen og stått fram som «fredsgeneralen». Han har bak seg en meget omfattende og utsatt krigsinnsats. De alliertes tap i luftkrigen over Tyskland var formidable, men Christie kom mirakuløst heldig fra sin tallrike bombetokter over fiendeland. Han deltok i felttoget i Norge i 1940 og kom til England ombord på kryss-

Forfatteren som major i RAFs Bomber Command – en krigsforbryter?

NTB-ARKIV

seren «Devonshire» sammen med konge og regjering på grunn av sin utdannelse som flyingeniør. Det siste krigsåret var han knyttet til general Eisenhovers hovedkvarter som norsk forbindelsesoffiser, noe som brakte ham bort

i det spennende og vanskelige arbeidet med repatrieringen av norske fanger fra tyske konsentrasjonsleire i krigens siste kaotiske uker.

Det virker som Christie, i samarbeid med Arvid Møller, nesten

motvillig forteller om sine opplevelser. Det er ingen heroisering eller patriotisk patos i beretningen, men en nøktern og saklig beskrivelse av egen innsats. Han synes ikke vi nordmenn har grunn til å være stolte av 9. april og felttoget i 1940, og han er i ettertid personlig ikke stolt av sin virksomhet som bombeflyger, som han altså betegner som forbrytersk.

Var bombing nødvendig?

Men Christie legger ikke skjul på at han mens krigen sto på med tilfredshet noterte at hans bombeaktivitet hadde gitt stor og stadig økende «avkastning» i form av ødeleggelser. Senere har han måttet stille seg spørsmål om den voldsomme luftbombingen hadde bidratt til seieren i den grad man dengang trodde. Det viste seg jo at tyskerne, både soldatene og de sivile, tålte langt mer enn de som var på den allierte siden trodde var mulig.

Forfatteren reiste meget rundt i Tyskland like etter kapitulasjonen, og det gjorde et sterkt inntrykk på ham å se det knekkede og ødelagte landet der han i sin studietid hadde levd flere av sine beste år. Inntrykkene var mange og voldsomme, skriver han, og det har gitt grunnlag for hans refleksjoner om hva en eventuell fremtidig krig vil kunne bringe. De våpene som ble brukt i den annen verdenskrig var egentlig «det rene steinalderutstyr» sammenlignet med det vi har til rådighet i dag. Men vi klarte å ta livet av 50 millioner mennesker. Hvor mange av de gjenlevende det var som opplevde slike tragedier at de kanskje helst hadde ønsket å være døde, vil vi aldri få vite, skriver Christie og håper at det ikke blir noen «neste gang».